



AUTOFORMACIÓ CURRÍCULUM LOMLOE

2023-2024



**GENERALITAT
VALENCIANA**
Conselleria d'Educació,
Universitats i Ocupació



cefire



BLOC 2: SITUACIONS D'APRENTATGE ENS INSPIREM IV

L'ALUMNAT NOUvingut



La presència als centres educatius d'alumnat provinent de diferents parts del món és una realitat cada vegada més habitual i que incrementa exponencialment la diversitat ja existent a les nostres aules. Aquesta diversitat representa un repte important per al sistema educatiu, però també una oportunitat.

Un repte perquè, partint del paradigma de la inclusió, hem de garantir la participació, presència i aprenentatge d'alumnat amb realitats culturals i llengües familiars diferents a les nostres.

Una oportunitat perquè l'alumnat en general adquirisca una competència plurilingüe i pluricultural autèntica, vinculada no sols a la valoració del repertori propi, també al respecte a la diversitat i al desig de coneixement d'altres llengües i cultures.

ÍNDEX



**Les mesures de resposta
de nivells I, II i III per
a l'alumnat nouvingut en les
Situacions d'Aprenentatge**



**Orientacions per a incorporar la
perspectiva intercultural de
manera transversal en les
Situacions d'Aprenentatge**



**Idees per a treballar la
perspectiva intercultural
amb Situacions
d'Aprenentatge**



**Qüestionari per analitzar
la perspectiva
intercultural en la
programació**

MESURES DE RESPOSTA PER A L'ALUMNAT NOUINGUT



MESURES RESPOSTA NIVELL I

Adreçades a tota a la comunitat educativa i a l'entorn sociocomunitari

ACCÉS

- Accessibilitat cognitiva dels espais i el material i en la informació mitjançant senyalització i etiquetatge.
- Accessibilitat en la transmissió de la informació pedagògica i institucional a les famílies, amb materials traduïts i persones mediadores en reunions de tutoria individualitzades o en grup reduïts.
- Informació a les famílies sobre les oportunitats d'integració laboral, social i cultural a través de l'aprenentatge de la llengua.
- Protocol d'acollida i pla d'acollida de centre.
- Figura del tutor/a d'acollida.
- Figura del mediador/a intercultural per a la comunicació amb famílies...
-

PARTICIPACIÓ

- De l'alumnat, en programes com TEI, Pigmalíon...
- De les famílies, en grups interactius, comissions...
- D'altres membres de la comunitat i l'entorn, treballant en xarxa...

APRENENTATGE

- Concreció de criteris per a selecció, elaboració i adaptació de materials.
- Incorporació al PEC de l'educació intercultural.
- Creació de l'aula d'acollida i definició del perfil del professorat de l'aula.
- Programa d'aprenentatge de la llengua.
- Acords quant a la metodologia de l'ensenyament de la llengua, i el tractament de la interculturalitat en totes les etapes i cicles.
- Docència compartida per a reforçar àrees i/o habilitats bàsiques.
- Agrupaments flexibles.
- Formació del professorat per a l'acollida lingüística i intercultural...

MESURES RESPOSTA NIVELL II

Adreçades a l'alumnat del grup-classe

ACCÉS

- Actualització de la informació educativa sobre l'alumnat del grup-classe, amb identificació de barreres i fortaleces.
- Accessibilitat cognitiva i emocional.
- Acollida al grup-classe (PAT)
- Foment del reconeixement de la llengua i la cultura pròpies.

PARTICIPACIÓ

- De les famílies, en activitats d'aula i de centre.
- Del grup-classe, en activitats que donen visibilitat a les cultures de l'alumnat nouvingut.

APRENENTATGE

- Implicació i motivació amb aprenentatges significatius.
- Estratègies per a un feedback eficaç i avaluació formativa.
- Presentació de la informació a través de diversos formats.
- Estratègies per al processament de la informació: programació multinivell, rutines de pensament...
- Activitats de reforç.
- Múltiples opcions per a l'expressió del coneixement.
- Perspectiva intercultural i de gènere en totes les SdA.
- Visibilització de repertoris lingüístics i llengües familiars.
- Estratègies i tècniques metodològiques actives (DUA, ABP, ApS, grups interactius, treball cooperatiu...)
- Tutoria entre iguals (TEI)
- Docència compartida...

MESURES RESPOSTA NIVELL III

Per a l'alumnat que requereix resposta personalitzada

ACCÉS

- Accessibilitat amb mitjans comuns: pictogrames, TIC, lectura fàcil, audiodescripcions, lector immersiu, subtitulat, glossaris, traductors...
- Transmissió de forma personalitzada a persones tutores del pla de treball i de l'adaptació curricular que es du a terme...

PARTICIPACIÓ

- Cercles i xarxes de suport...
- Protagonisme de l'alumnat nouvingut en activitats de mediació...

APRENENTATGE

- Activitats d'ensenyament intensiu de llengües oficials a l'aula d'acollida.
- Suport ordinari addicional a l'aula de referència.
- Agrupaments flexibles del grup-classe.
- Reforços pedagògics.
- Adaptacions d'accés.
- Adequació de materials i ús de materials de suport: plantilles, esquemes, calculadora, models, llistes de comprovació...
- Flexibilitat en els formats de les produccions finals i intermèdies de les situacions d'aprenentatge.
- Adequació dels instruments d'avaluació...

+Info



MESURES DE RESPOSTA PER A L'ALUMNAT NOUINGUT

Ara tu. Digues:

- tres mesures de nivell I que ja s'adopten al teu centre.
- tres mesures de nivells II i III que ja apliques a l'aula.
- tres mesures dels nivells II i III que t'agradaria incorporar a la teua pràctica docent. Argumenta els motius.

MESURES RESPOSTA NIVELL I Per a la comunitat educativa i l'entorn sociocomunitari	MESURES RESPOSTA NIVELL II Per a tot l'alumnat del grup-classe	MESURES RESPOSTA NIVELL III Per a l'alumnat que requereix una resposta personalitzada
ACCÉS	ACCÉS	ACCÉS
PARTICIPACIÓ	PARTICIPACIÓ	PARTICIPACIÓ
APRENTATGE	APRENTATGE	APRENTATGE



LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LES SA



La incorporació de la **perspectiva intercultural** s'hauria de fer de manera transversal en totes les àrees i matèries, a més d'en les propostes de l'Educació en Valors Cívics i Ètics, el Coneixement del Medi Social i Natural, la Geografia i Història o la Tutoria, i no tractar-se de manera puntual amb accions deslligades del currículum.

L'objectiu és ajudar al conjunt de l'alumnat a entendre el món des de diferents perspectives culturals desenvolupant una actitud positiva envers la multiculturalitat i el plurilingüisme i garantir la presència, participació i aprenentatge de l'alumnat nouvingut.

Per tant, és important que estiga present en el **llenguatge**, les **imatges** i els **continguts** que utilitzem en el dia a dia de la tasca docent i especialment en les activitats i temes de les programacions didàctiques.

A continuació, presentem una sèrie d'**orientacions** que poden ser útils a l'hora de dissenyar les situacions d'aprenentatge.

ORIENTACIONS PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LES SA

REDUIR ELS ESTEREOTIPS NEGATIU SOBRE LES PERSONES MIGRANTS



EN EL LLENGUATGE

Usant formes
expressives
respectuoses amb la
dignitat de les
persones.

Evitant frases fetes discriminatòries i lèxic denigrant referits al seu caràcter, procedència, habilitats, aficions o carències.

.Conceptes: il·legal, sense papers, persona de color, negret, moro/mora...

.Expressions: anar al xino, treballar com un negre, feina de xinos, anar com un gitano, moros a la costa...

.Generalitzacions: àrab, persona de l'est, asiàtic, llatinoamericana, africà...



ORIENTACIONS PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LES SA

REDUIR ELS ESTEREOTIPS NEGATIUS SOBRE LES PERSONES MIGRANTS

En les imatges

.Reduint el número d'**imatges** que les presenten com a refugiats, pobres, víctimes de guerres i malalties i mostrant-ne les seues fortaleces personals i la riquesa dels recursos naturals dels països de procedència.

.Evitant el predomini d'imatges en què apareixen només persones de raça blanca.

.Analitzant la victimització i sexualització de la imatge de les dones migrants en els mitjans de comunicació.

En els continguts

.No presentant les persones migrants únicament com a víctimes.

.Evitant que determinats països només apareguen associats a situacions o fenòmens problemàtics (el Marroc amb la immigració, la Índia amb la societat de castes...)

Guia didàctica <https://www.kaidara.org/ca/recursos/desmantant-estereotips-persones-migrants-i-refugiades/>

ORIENTACIONS PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LES SA



DISSENYAR SITUACIONS D'APRENTATGE QUE:

Permeten valorar la diversitat cultural, amb propostes d'anàlisi crítiques respecte a la pròpia cultura i la dels altres, i destacant la possibilitat de pertinences múltiples i simultànies.

Promouen l'anàlisi crítica de la informació i opinions que apareixen als mitjans de comunicació sobre les diferents cultures presents a la societat.

Mostren semblances entre les diferents tradicions culturals.

Valoren les aportacions, habilitats i coneixements de l'alumnat procedent d'altres cultures i presenten la diversitat com a riquesa, reforçant així la seua autoestima.

Fomenten l'ús de metodologies d'aprenentatge cooperatiu per facilitar la relació entre tot l'alumnat, el creixement mutu i l'intercanvi de coneixements i d'experiències.

ORIENTACIONS PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LES SA



DISSENYAR SITUACIONS D'APRENENTATGE QUE:

Incorporen aportacions extraeuropees, evitant l'etnocentrisme.

Inclouen fets històrics o coneixements geogràfics que han influït en la formació i evolució d'altres cultures.

Ressalten la diversitat de llengües a l'aula perquè els aprenents siguin conscients del seu repertori lingüístic i de la utilitat que té en la vida.

Dediquen atenció als préstecs entre llengües i al concepte del parentiu entre les llengües.

Fan explícit l'origen d'algunes paraules (aritmètica o àlgebra, d'origen àrab; huracà, de la llengua arawak...).

ORIENTACIONS PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LES SA



DISSENYAR SITUACIONS D'APRENTATGE QUE:

Vinculen determinats aspectes tractats en les situacions d'aprenentatge a la realitat política, social i cultural dels països d'origen de l'alumnat nouvingut.

Ressalten el caràcter intercultural del país, la societat valenciana, el centre i l'aula.

Utilitzen fonts d'informació d'altres països i dels països d'origen de l'alumnat nouvingut.

Usen recursos didàctics (cançons, vídeos, contes, textos, pel·lícules...) d'altres llengües i cultures.

ORIENTACIONS PER A LA INCORPORACIÓ DE LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LES SA



DISSENYAR SITUACIONS D'APRENTATGE QUE:

Integren la reflexió, evitant un enfocament occidentalista, sobre temes com ara:

La realitat de les persones migrants i les causes dels processos migratoris.

Les vulneracions de drets humans de les persones en els processos migratoris.

Les migracions de la nostra història.

Les conseqüències del desenvolupament no sostenible: contaminació, canvi climàtic, fam...

Els motius i les repercussions de la deslocalització de les empreses i l'explotació laboral.

L'espoli dels recursos naturals i del patrimoni cultural dels anomenats països del tercer món.

La interseccionalitat de les desigualtats per raó de gènere, origen, raça, cultura i religió...

IDEES PER TREBALLAR LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL AMB SITUACIONS D'APRENTATGE



Les propostes que apuntem a continuació són adaptables a les diferents etapes i nivells, igual que la seua temporització i durada. Tot i que en la seua aplicació es poden involucrar diferents àrees o matèries i treballar diverses competències específiques, el seu punt de partida sempre és la llengua i la meta l'assoliment de les competències clau Lingüística, Plurilingüe i Ciutadana.

Donant visibilitat als repertoris de l'alumnat del grup-classe es pretén promoure el respecte a la diversitat lingüística existent a l'aula, impulsar l'autoestima de l'alumnat amb llengües familiars diferents a les curriculars i reforçar-ne el concepte d'identitat.

IDEES PER TREBALLAR LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL AMB SITUACIONS D'APRENENTATGE



MAPA LINGÜÍSTIC

Identificar a l'aula les diferents llengües que parla l'alumnat i que estan presents al seu entorn. Localitzar en un mapamundi les zones on es parlen i extraure conclusions.

FLOR DE LES LLENGÜES

Comptabilitzar les llengües, curriculars i no curriculars, que utilitza l'alumnat per a relacionar-se en el seu dia a dia, identificar el grau de coneixement i/o nivells d'ús que en fan i representar-ho en una flor de les llengües.



<https://elodil.umontreal.ca/>

PÒSTER DELS REPERTORIS LINGÜÍSTICS

Crear un pòster on es visualitzen els repertoris lingüístics acolorint formes humanes, paisatges, arbres o altres figures i es visibilitzen les emocions i actituds envers les llengües. Incorporar al pòster una llegenda explicativa del codi de colors utilitzat.



LA BIOGRAFIA LINGÜÍSTICA

Realitzar la biografia lingüística, centrant-se en el procés d'ensenyament del llenguatge, i utilitzant anècdotes i altres elements autobiogràfics. Es pot realitzar en modalitats i formats diferents. Com a bastida, es poden utilitzar preguntes de l'estil de les del qüestionari del web *Maledive*



Font: [Material didàctic de Maledive](#).

IDEES PER A TREBALLAR LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL AMB SITUACIONS D'APRENTATGE

LA MALETA VIATGERA

Trien un tema i el treballen en casa amb l'ajuda de les famílies escrivint i dibuixant. Si l'edat i/o el nivell d'expressió escrita encara no són molt elevats, les famílies redacten el text en la llengua familiar i els infants dibuixen i, de vegades, afegeixen anotacions. Després, l'alumnat, acompanyat d'un familiar, presenta el text a l'aula combinant la llengua parlada en casa i el valencià o castellà.

LLIBRE FOTOGRÀFIC

Trien una fotografia relacionada amb un tema vinculat a la seua identitat i la de les seues famílies (objecte, viatge, reunió familiar...) que va acompanyada d'un text breu relacionat amb la imatge, que la família ajuda a escriure en la llengua materna. A l'aula expliquen, primer en la llengua materna i després en valencià o castellà, l'objecte o esdeveniment en qüestió. En una segona fase, escriuen allò que s'ha explicat. El producte final del projecte és un llibre col·lectiu que recull totes les creacions.



Font: Gloria Torralba i Anna Marzá.
Llengües de casa, llengües d'escola:
la interculturalitat a través de textos
identitaris.

TEXTOS IDENTITARIS

Elaboren una sèrie de textos de temàtica comuna ("Les meues llengües" i "El meu poble/país") i de temàtica triada entre un llistat de temes proposats ("Qui soc jo?", "La meua família", "El meu record d'infantesa", "El meu tresor familiar...") Es combinen el diàleg en assemblees d'aula i l'escriptura de textos a mà i en format electrònic i multimodal. El producte final és un llibre personal on l'alumnat parla d'ell/a mateix/a i del seu entorn amb la seua llengua familiar i el valencià o castellà.

IDEES PER A TREBALLAR LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL AMB SITUACIONS D'APRENENTATGE

CONTES DEL MÓN

Familiars de l'alumnat amb llengües familiars no curriculars contenen contes a l'aula i els seus fills i filles o altres alumnes o familiars en fan de mediadors traduint-los o resumint-los. Si el domini de l'escriptura ho permet, s'escriuen en versió bilingüe amb ajuda de la família, la docent i/o companys i companyes.

CANÇONS DEL MÓN

El mateix procediment que amb els contes. L'alumnat n'aprén un fragment o la cançó completa.

MÚSIQUES DEL MÓN

En classe de Música es treballen cançons, estils o ritmes dels països d'origen de l'alumnat estranger.

ESPORTS I JOCS DEL MÓN

En classe d'EF es presenten esports i jocs de les cultures de l'alumnat nouvingut.

CADA DIA UNA PARAULA, CADA SETMANA UNA EXPRESSIÓ

L'alumnat nouvingut ensenya a companyes i companys paraules i expressions de la seua llengua.

UN MES, UN PAÍS

Es dissenyen SA de durada mensual dedicades als diferents països de l'alumnat nouvingut de l'aula.



QÜESTIONARI PER ANALITZAR LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL



QÜESTIONARI PER ANALITZAR LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LA PROGRAMACIÓ D'AULA	SÍ	NO	ALTRES
En l'elaboració de la programació es té en compte la diversitat cultural i social de l'alumnat?			
S'han previst activitats que permeten diferents punts de vista interculturals posant-se en el lloc d'altres?			
Es rebutja explícitament la discriminació racial i la xenofòbia a través de diverses activitats i tasques?			
Es fomenta l'estima a les diferents cultures i els seus valors?			
Preveu activitats i procediments de mediació?			
Es promou l'ús de formes expressives respectuoses evitant estereotips negatius i lèxic denigrant?			
Es redueix el número d'imatges i continguts que presenten a les persones migrants com a víctimes i es mostren també les seues fortaleces personals i la riquesa natural dels països de procedència?			
S'evita el predomini d'imatges en què apareixen només persones de raça blanca?			
Els materials didàctics inclouen il·lustracions referides a altres països i grups culturals?			
En els materials didàctics hi ha elements lingüístics procedents de les llengües familiars no curriculars de l'alumnat de l'aula?			
Es ressalta la diversitat de llengües a l'aula per tal que els aprenents siguin conscients del seu repertori lingüístic i el valoren?			
Es disposa de material didàctic complementari en diverses llengües?			

QÜESTIONARI PER ANALITZAR LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL



QÜESTIONARI PER ANALITZAR LA PERSPECTIVA INTERCULTURAL EN LA PROGRAMACIÓ D'AULA	SÍ	NO	ALTRES
Es dedica atenció als préstecs i manlleus entre llengües, al concepte del parentiu entre les llengües i a l'origen de determinades paraules?			
Es permet la recerca d'informació en les llengües d'origen, així com el transllenguar durant la realització d'activitats determinades?			
S'evita que determinats països o zones geogràfiques només apareguen associats a situacions o fenòmens problemàtics?			
S'analitzen la victimització i la sexualització de la imatge de les dones migrants en els mitjans de comunicació?			
Es vinculen aspectes tractats en les situacions d'aprenentatge a la realitat política, social i cultural dels països d'origen de l'alumnat nouvingut?			
S'usen recursos didàctics (cançons, vídeos, contes, textos, pel·lícules...) d'altres llengües i cultures?			
S'inclouen fets històrics o coneixements geogràfics que hagen influït en la formació i evolució d'altres cultures?			
Es fomenta, de manera transversal, la reflexió al voltant de temes com ara les causes i conseqüències dels moviments migratoris, la crisi climàtica, la deslocalització d'empreses o l'explotació laboral?			
*Pots afegir altres criteris que consideres rellevants			
★			



Esta obra està sota una
[Llicència Creative Commons Atribució-CompartirIgual 4.0 Internacional](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)



**GENERALITAT
VALENCIANA**
Conselleria d'Educació,
Universitats i Ocupació

